

เห็ดฟางพันธุ์ กวก. สทช. 1

ข้อมูลเมื่อวันที่ 28 ส.ค. 2567

ประวัติ

เห็ดฟาง เป็นเห็ดที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย สามารถพบดอกเห็ดเจริญบนฟางข้าว กองขี้เลื่อย และอินทรีย์วัตถุชนิดต่าง ๆ อีกทั้งได้รับความนิยมเพาะบริโภคอย่างแพร่หลายในทุกพื้นที่ของประเทศ กรมวิชาการเกษตร ได้ทำการรวบรวม ศึกษาวิธีการเพาะ และคัดเลือกเห็ดฟางสายพันธุ์ต่าง ๆ มานานกว่า 60 ปี โดยในปี 2553

มีการเก็บอนุรักษ์เชื้อพันธุ์จากตัวอย่างเห็ดฟางที่รวบรวมได้จากฟาร์มเกษตรกรและแหล่งพื้นที่ธรรมชาติต่าง ๆ ในน้ำกลั่นนิ่งมาเชื้อภายในศูนย์รวบรวมเชื้อพันธุ์เห็ดแห่งประเทศไทยเป็นจำนวนมาก (อัจฉรา, 2553)

ปี 2560 -2561 กรกษและอนุสรณ์ ดำเนินการทดสอบประสิทธิภาพการสร้างตุ่มดอกของ เห็ดฟาง 69 สายพันธุ์ ที่เก็บอนุรักษ์ไว้ในศูนย์รวบรวมเชื้อพันธุ์เห็ดฯ โดยพบว่า เส้นใยเห็ดฟางใช้ระยะเวลา 15 -25 วัน

เจริญเต็มถุงวัสดุหมักเมื่อบ่มเลี้ยงที่อุณหภูมิ 32 -35 องศาเซลเซียส และเห็ดฟาง 14 สายพันธุ์ สามารถสร้างตุ่มดอกบนวัสดุหมักได้ เมื่อดำเนินการเพาะทดสอบประสิทธิภาพการให้

ผลผลิตและศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยาของเห็ดฟางแต่ละสายพันธุ์ในโรงเรือนของกรมวิชาการเกษตร พบว่าเห็ดฟาง 4 สายพันธุ์ ได้แก่ สายพันธุ์ Vvol016 Vvol035 Vvol070 และ Vvol092 มีศักยภาพการให้ ผลผลิตสูง เมื่อเปรียบเทียบกับสายพันธุ์เห็ดฟาง-2 ซึ่งเป็นสายพันธุ์เดิมที่ให้บริการของกรมวิชาการเกษตร และมีลักษณะทางการเกษตรตรงตามความต้องการของเกษตรกร (กรกษและอนุสรณ์, 2561)

ปี 2562 -2563 จิตราและคณะ ดำเนินการเพาะทดสอบการให้ผลผลิตของเห็ดฟางทั้ง 4 สายพันธุ์ เปรียบเทียบกับเห็ดฟาง-2 สายพันธุ์เดิมที่ให้บริการของกรมวิชาการเกษตรในโรงเรือนเกษตรกร อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยใช้ฟางข้าวและขี้เถ้าเป็นวัสดุเพาะ พบว่า เห็ดฟางสายพันธุ์ Vvol035 สามารถให้น้ำหนักผลผลิตเฉลี่ยสูงสุด 2,285.16 กรัม/ตารางเมตร และหากใช้ทะลายเปลาปาล์มน้ำมันเป็นวัสดุเพาะ สามารถให้น้ำหนักผลผลิตเฉลี่ยสูงสุด 3,450.93 กรัม/ตารางเมตร ดอกมีลักษณะแบบฐานกว้าง รูปร่างค่อนข้างกลม เปลือกหุ้มดอกหนา (จิตราและคณะ, 2563)

ขนาดและรูปร่างของดอกตรงตามเกณฑ์มาตรฐานสินค้าเกษตรของเห็ดฟาง (มกษ. 1515-2558)

(สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2558) ดังนั้น เห็ดฟางสายพันธุ์ Vvol035

จึงเป็นเห็ดฟางสายพันธุ์ใหม่ที่มีศักยภาพการให้ผลผลิตสูง มีลักษณะที่ดีตรงตามความต้องการของตลาดและเกณฑ์มาตรฐานสินค้าเกษตร สามารถนำมาเป็นเชื้อพันธุ์สำหรับให้บริการและเป็นเห็ดฟางสายพันธุ์แนะนำของกรมวิชาการเกษตร นอกจากนี้

เมื่อศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยาและลักษณะทางพันธุกรรมของเห็ดฟางสายพันธุ์ Vvol035 โดยศึกษาลำดับนิวคลีโอไทด์บริเวณ ITS และ LSU ผลการเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ความเหมือน กับลำดับนิวคลีโอไทด์ในฐานข้อมูล สามารถยืนยันได้ว่าเห็ดฟางสายพันธุ์ Vvol035

จัดจำแนกเป็น *Volvariella volvacea* โดยการศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยารวมกับลักษณะทางพันธุกรรม

สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลและใช้เป็นสายพันธุ์อ้างอิงของศูนย์รวบรวมเชื้อพันธุ์เห็ดฯ กรมวิชาการเกษตรได้

ลักษณะประจำพันธุ์

ดอกตูมมีลักษณะเป็นทรงน้ำเต้าฐานกว้าง รูปร่างค่อนข้างกลม เปลือกหุ้มดอกหนา ดอกสีครีมน้ำตาลอ่อนถึงเทาอมดำอ่อน มีขนาดกว้าง 11 -58 มิลลิเมตร ยาว 14 -58 มิลลิเมตร ดอกบานมีรูปทรงกระดิ่งถึงทรงร่มสีขาว ส่วนตรงกลางมีสีเทาดำ หมวกดอกมีขนาดกว้าง 23 -70 มิลลิเมตร ยาว 37 -72 มิลลิเมตร ครีบใต้ดอกมีสีขาวถึงขาวอมชมพูอ่อน ก้านดอกสีขาว ทรงกระบอกโคนป่อง เปลือกหุ้มโคนดอกหนา ส่วนบนมีสีน้ำตาลปนดำ ส่วนล่างสีขาว ก้านมีขนาดกว้าง 10 -16 มิลลิเมตร ยาว 49 -108 มิลลิเมตร

ชื่อพืชที่รับรอง

พื้นที่แนะนำ

เพาะได้ทุกพื้นที่ทั่วประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีอุณหภูมิที่เหมาะสมระหว่างการบ่มเส้นใยและกระตุ้นการเกิดดอกที่ 28 -38 องศาเซลเซียส และความชื้นสัมพัทธ์ไม่ต่ำกว่า 80 เปอร์เซ็นต์

ข้อควรระวัง/ข้อจำกัด

1. ไม่ควรย้ายเส้นใยเห็ดฟางลงอาหารเลี้ยงเชื้อเกิน 7 ครั้ง เนื่องจากเห็ดฟางเส้นใยเจริญได้เร็วและมีความอ่อนแอของเชื้อพันธุ์กรรมได้ง่าย
2. ควรระมัดระวังความแปรปรวนของอุณหภูมิในระหว่างการเพาะ อุณหภูมิเหมาะสมในระยะบ่มเส้นใยบนวัสดุเพาะคือ 32 -38 องศาเซลเซียส หลังจากเส้นใยเจริญเต็มวัสดุเพาะต้องลดอุณหภูมิในโรงเรือนลงและรักษาอุณหภูมิที่ 28 -35 องศาเซลเซียส ความชื้นไม่ต่ำกว่า 80 เปอร์เซ็นต์
3. ไม่แนะนำให้เพาะในฤดูหนาว

หน่วยงานเจ้าของพันธุ์

กลุ่มวิจัยและพัฒนาเห็ด สำนักวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ กรมวิชาการเกษตร

วันที่รับรอง วัน/เดือน/ปี

26 มิ.ย. 2567

ประเภทพันธุ์

พันธุ์แนะนำ

ลักษณะเด่น

1. ให้น้ำหนักผลผลิตเฉลี่ย 2,285.16 กรัม/ตารางเมตร เมื่อใช้ฟางข้าวและขี้เถ้าเป็นวัสดุเพาะ สูงกว่า เห็ดฟาง-2 สายพันธุ์เดิม ซึ่งให้น้ำหนักผลผลิตเฉลี่ย 601.56 กรัม/ตารางเมตร คิดเป็น 300 เปอร์เซ็นต์
2. ให้น้ำหนักผลผลิตเฉลี่ย 3,450.93 กรัม/ตารางเมตร เมื่อใช้ทะลายเปล่าปาล์มน้ำมันเป็นวัสดุเพาะ สูงกว่าเห็ดฟาง-2 สายพันธุ์เดิม ซึ่งให้น้ำหนักผลผลิตเฉลี่ย 648.43 กรัม/ตารางเมตร คิดเป็น 500 เปอร์เซ็นต์
3. ลักษณะดอกตูมเป็นทรงน้ำเต้า ฐานกว้างขนาด 11 -58 มิลลิเมตร ยาว 14 -58 มิลลิเมตร ดอกสีน้ำตาลอ่อนถึงเทาอมดำอ่อน ขนาดและรูปร่างของดอกตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน สีนกเกษตรของเห็ดฟาง (มกษ. 1515-2558)
4. เริ่มเก็บผลผลิตได้หลังลดอุณหภูมิในโรงเรือนลงประมาณ 7 วัน และใน 1 รอบการผลิต มีระยะเวลาการเก็บผลผลิตได้นาน 2 - 3 สัปดาห์

ประเภทพืช

พืชสวน